

O JEDNÉ STATEČNÉ A BOHABOJNÉ MAMINCE

Drazí bratři a sestry, milí přátelé, vážení hosté,
milost Vám a pokoj Boží ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

Na začátku dnešního setkání s Vámi chci sdílet osobní zkušenost. Jak víte, podílel jsem se poslední rok na vyvedení nakladatelství Návratu domů z problémů. Nakladatelství jsem předal novému vedení v lepší kondici, než v jaké jsem jej přebíral. Teď už to bude na někom dalším... Zároveň vám jako společenství děkuji, že jste mi pro tuhle neobvyklou misi dali prostor.

Všechno jsem si potřeboval pro sebe srovnat, a uzavřít. Proto jsem po několika měsících vyrazil na dvoudenní modlitebni do hor, kde ke mně Bůh zvláštním způsobem mluvil. Jsem přesvědčen, že Jeho dotek nebyl určen pouze mně.

První den jsem se vypravil přes hory do Polska a pak zpět na hřebeny, kde jsem přespál na Petrových boudách. Věděl jsem, že mám před sebou hodně kilometrů, proto jsem rozumně rozkládal síly. Z Polska to bylo k nám tři hodiny neustálého stoupání. Přiznávám, že jsem došel vysloveně na vůli. Dva kilometry pod vrcholem jsem se už jen plahočil a hodně úpěnlivě se modlil, aby mi Bůh dal sílu bezpečně dojít do cíle.

Na turistické ubytovně jsem spal sám. Měl jsem tedy v noci klid. A ačkoli první den bylo krásných 15 stupňů a jaro, probudil jsem se ráno do mínus 2 a čerstvě napadaného sněhu (přes den to pak šlo nad nulu). Protože na hory jezdím roky, nezaskočilo mě to. Krátké nohavice a rukávy jsem vyměnil za dlouhé, kšiltovku za kulicha a vytáhl z batohu větrovku. Uprostřed května jsem si mohl na horách udělat krásné zimní fotografie.

První den Boží dotek zněl: **Nejde o rychlost, nebo o výkon, nýbrž jde o vytrvalost, protože se potřebuješ dostat do cíle.**

A možná je to zpráva i pro někoho z Vás. Pokud jdete za nějakým cílem, nepřepalte to hned na začátku, nespěchejte, dobře rozložte své síly, abyste skutečně došli tam, kam míříte.

A ten druhý den Boží dotek zněl: **Počítej s tím, že se věci mohou nečekaně změnit. Připrav se na změny tak, jak nejlépe umíš.**

A opět: možná je to zpráva pro někoho z Vás. Žijeme v době náhlých změn. Nenechme se jimi zaskočit. Přemýšlejme nad tím, zda a jak se na změny můžeme co nejlépe připravit.

Minulý týden jsme si připomínali den matek, tedy žen, které život darovaly nebo jej opečovávaly. Náš společný příběh bude o jedné takové mamince, která se dostala do složité životní situace.

Jedna z žen prorockých žáků úpěnlivě volala k Elišovi: „Tvůj služebník, můj muž, je mrtev. Ty víš, že se tvůj služebník bál Hospodina. A teď přišel věřitel, aby si vzal obě mé děti za otroky.“ Eliša jí řekl: „Co mohu pro tebe udělat? Pověz mi, co máš doma.“ Odpověděla: „Tvá služebnice nemá v domě nic než baňku oleje.“ Řekl jí: „Jdi, vypůjč si venku nádoby ode všech svých sousedů, prázdné nádoby, ale nespokojuj se s málem. Pak jdi domů, zavři za sebou a za svými syny dveře a nalévej do všech těch nádob; plné dávej stranou.“ Odešla od něho a zavřela za sebou a za svými syny dveře. Ti jí podávali nádoby a ona nalévala. Když nádoby naplnila, řekla svému synu: „Podej mi další nádobu.“ On jí odvětil: „Už tu žádná nádoba není.“ Tu přestal olej téci. Šla to sdělit muži Božímu. Ten jí řekl: „Jdi prodat olej a vyrovnej svůj dluh. Potom budeš se svými syny žít z toho, co zbude.“ (2. Královská 4:1-7)

Osobní bankrot – spojení slov, která jsem několikrát slyšel, když jsem musel s některými lidmi řešit jejich neuspokojivý finanční stav. V naší době je taková situace zatím řešitelná – nastaví se splátky, několik let si musíte mnohé odepřít, žijete z minima, ale nakonec se oddlužíte.

Pokud se ocitnete tvář v tvář takové situaci, zvláště, když ji vnímáte jako nespravedlivou, položte si nejspíš některou z následujících otázek:

- *Existuje na světě vůbec nějaká spravedlnost?*
- *A jak je tomu se spravedlností Boží?*
- *Proč spravedlivý trpí, zatímco se hříšník má dobře?*
- *Je skutečnou odměnou za plnění Božích příkazů utrpení?*

Začátek příběhu nám přijde hodně smutný. Jde o vyprávění ženy, o které moc nevíme. Její muž, který se bál Hospodina, žil tedy spravedlivě, zemřel. Nevíme kdy a nevíme proč. S jistotou víme, že **rodina upadla do dluhů**. Věřitel, který chce dluhy vyrovnat, si jako náhradu chce vzít obě děti té ženy, aby mu sloužily jako otroci.

Jenom připomínám, že otroctví v Božím lidu, Izraeli, bylo spíše pracovním nevolnictvím. A na takovou situaci, o které jsme četli, pamatoval Mojžíšův zákoník:

Vždy po sedmém roce proved' prominutí dluhu. Toto je způsob prominutí dluhu: Každý věřitel ať promine to, co půjčil svému bližnímu; ať nevystavuje svého bližního a svého bratra útlaku, protože bylo vyhlášeno prominutí dluhu kvůli Hospodinu. (Deuteronomium 15:1-2)

Tady udělám malou odbočku v příběhu. **Možná i nám někdo něco dluží.** Někdy jsou to peníze, může jít i o nějakou věc, ale nejčastěji to bude **omluva za nějakou pomluvu, ublížení či jinou újmu.** Dokážeme i my alespoň po těch sedmi letech druhým odpustit a „propustit je ze svého dluhu a útlaku“?

Moje mnohaletá zkušenost mi napovídá, že **teprve v okamžiku, kdy druhým odpustíme jejich dluhy, uvolníme je k tomu, aby s nimi Bůh mohl jednat na jejich nápravě.**

Zpět k příběhu zoufalé maminky. Mluví se zde „o jedné ženě“ a my tomu rozumíme ve smyslu „nějaké ženě“. Jenže zde jde o někoho opravdu výjimečného. Už jen tím, že tato **bezejmenná žena je stejně bohabojná, jako její muž.** Ve své nouzi se obrací na Hospodina prostřednictvím proroka. Mýma očima viděno: **je to statečná izraelská máma, která bojuje za své děti.**

Když jsem si příběh této ženy připomínal, vybavila se mi fotografie z doby velké krize ve Spojených státech. Na ní byla před domem na schodech vyfocená žena, která stojí nad svými sedícími dětmi, vedle nich je cedulka: „Děti na prodej“. Prý to tehdy nebyl ojedinělý případ...

- *Co myslíte, kam až se musela posunout hranice zoufalství této americké ženy, bezohlednost a cynismus společnosti, aby se začalo veřejně obchodovat s vlastními dětmi?*

Oproti té moderní americké, je starověká izraelská žena pro mě prototypem hrdinky. Bojuje. Stejně jako mnohé jiné ženy v historii. **Byly to často ony, kdo překlenuly nejtemnější období lidstva: zejména války i katastrofy.** Svou odvahou, houževnatostí, vřelostí, nasazením, prací, statečností a vírou.

Byly to ženy, které pokud byly bohabočné a moudré, znovu učily děti boží bázni, lásce a soucitu k druhým lidem. **Jsem přesvědčen o tom, že díky takovým ženám není dnešní svět v mnohem horším stavu, v němž by mohl být.**

Kdysi se říkávalo a určitě to v jistém smyslu platí dodnes, že když **odejde či zemře otec, rodina ztrácí chléb,** pokud však **odejde či zemře matka, ztrácíme domov.**

Zpět k příběhu. Prorok Elíša ženu nevyhání, naopak nabízí pomoc. Nenabízí však pomoc finanční, protože ta by ani nemusela stačit. Ale obrací se k zázraku, protože **nespravedlnost, která se zde děje, se dotýká samotného Boha a základů spravedlnosti tohoto světa**. Prorok rozeznává důležitost okamžiku – **zde je potřeba důkazu, že Bůh své věrné neopouští a že bdí nad světem**.

S jistou nadsázkou se dá říct, že Elíša už tehdy ovládal umění krizové intervence. **Vychází z potřeby a možností** ovdovělé ženy: „*Co máš, co ti zbylo?*“ Bída té ženy je velká, ale přeci jenom ještě něco má – lahvičku oleje. Bezpochyby byla dobrou hospodyňkou, protože i v té nouzi největší drží jakousi „železnou zásobu“, malou nádobku oleje. Prorok tedy vyzve ženu k tomu, aby obešla sousedy a půjčila si od nich nádoby, ale rozhodně se nespokojila s málem.

Všimněme si – **Bůh zde jedná prostřednictvím svého proroka, nicméně pro záchranu rodiny musí i ta žena projevit svou aktivitu**.

Podle všeho **měla mezi sousedy velice dobrou pověst**. Není totiž obvyklé, aby ženě v exekuci sousedé napůjčovali nádobí (a tehdy bylo nádobí skutečně velkým majetkem).

Vede nás k to k otázce:

- *Jakou pověst máme mezi svými sousedy my?*
- *Jak o dobrou pověst usilujeme?*

Žena pak udělá to, co ji prorok poradí. Zavře se doma se syny a začnou do půjčených nádob nalévat olej. A zde, za zavřenými dveřmi, se odehrává zázrak: tedy něco, v čem **zvláštním způsobem jedná Bůh, aby napravil běh věcí**. Něco, co je našim zrakům skryto (to sobě slovo zázrak obsahuje věci „za zrakem/mimo zrak“).

Na té ženě je chvályhodné, že po naplnění nádob žena nespolehá na sebe, nýbrž se vrací k prorokovi. Jsem si jistý tím, že by si určitě věděla rady, co se získaným olejem. **V jejím konání však vidím projev úcty k Hospodinu Bohu i k Božímu muži**. Ta žena se stala součástí zázraku, spolupodílela se na něm svou poslušností a ochotou se zapojit sbíráním nádob a naléváním.

Elíša vede ženu k tomu, aby prodala olej a vyrovnala dluh. Ze zbytku pak má žít se svými syny. To prakticky znamená: poděl se o zázrak, který se právě stal a jehož jsi součástí. **Uved' ho do světa bližních, uved' ho ve známost**.

Ačkoli v naší zemi žijeme v mimořádné době – daří se nám dobře, můžeme si v komfortu dovolit, co si nikdy nemohli dovolit naši rodiče, nikdo nemusí vysloveně žít v bídě – víme, že se s naším světem a jistotami něco děje.

Uvědomujeme si, že celý svět v zákulisí prochází zásadně proměnou. To, co nám přišlo jako samozřejmé, dnes už není tak jisté. Mnohé skutečné hodnoty byly odloženy stranou nebo nahrazeny pseudohodnotami. Vyprázdnil se význam mnohých slov. A i když se máme dobře, často jsme sevřeni úzkostí z budoucnosti.

Takže je možná na místě otázka:

- ***Je něco, čím Vás příběh ovdovělé ženy inspiruje?***

Dovolím si navrhnout několik postřehů, ke kterým mě příběh dovedl:

- Každá situace má své řešení.
- Pokud jsi v nějaké oblasti svého života v koncích, nauč se hledat pomoc nejprve u Boha.
- Důvěra v Hospodina dokáže i to málo, co v bídě máme, proměnit ve skutečné požehnání a bohatství.
- Poctivě usiluj o dobré věci a také o dobrou pověst mezi svými sousedy, na tom nikdy neproděláš.
- Hledej Boží vedení krok za krokem, nezapomínej na vděk a úctu.
- Pokud ti to bude dopřáno, vyrovnej své účty.
- Rozděl se s druhými o zkušenost, jak Bůh zasáhl do tvého života.
- Nezapomínej na to, že tam, kde selhává lidská spravedlnost a panuje lidský nevděk, ještě vždycky může **zařadovat Boží milost**.

Ámen.

Petr Plaňanský (18. 5. 2025, KS Nymburk)